

Devaterka poléhavá

Fumana procumbens (Dunal) Gren. et Godr.

Stupeň ohrožení: C2

syn.: *Cistus fumana* L.; *Helianthemum procumbens* Dunal in DC.; *H. fumana* (L.) Mill.; *Fumana vulgaris* Spach

POPIS

Drobné polokeře, s rozprostřenými větvemi jen na koncích vystoupavými, až 30 cm dlouhými. Lodyhy v horní části s přitisklými šedavými chlupy. Listy střídavé, přisedlé, jehlicovité, 10-16 mm dl. a 0,5-2 mm široké, na průřezu trojboké, na konci s osinkou, v paždí dolních listů se svazečky menších listů. Květy v chudém květenství na koncích bočních větví, květy 5četné, žluté, po odkvětu nicí, korunní lístky široce obvejčité, 7-10 mm dl.; vnější 2 kališní lístky kopinaté, zelené, vnitřní 3 lístky vejčité, blanité. Tobolky kulovité, 5-7 mm dl., nicí, semena eliptická kolem 3 mm dl., hnědočervená.

EKOLOGICKÉ NÁROKY

Teplomilný a světlomilný prvek, dobře snášející extrémní biotopy skalních stepí a skalnatých svahů, kde roste výhradně na vápnitých podkladech (vápence, vápnité písky a štěrkopísky, slepence s bazickým tmelem), většinou na místech bez větší konkurence okolních bylin a dřevin, často v rozvolněných, neuzavřených společenstvech. Z pohledu expozice ke světovým stranám jsou to lokality s převažující jižní, částečně i JZ-Z expozicí. Převažující nadmořskou výškou je rozmezí 300-400 m. Z fytocenologického hlediska roste ve společenstvech skalních stepí sv. *Helianthemum canum*-*Festucion pallentis*, na Moravě jednak v podsvazu *Poo badensis*-*Teucrienion montani* na jižních svazích, ale i na svazích severních ve spol. podsvazu *Seslerio-Festucion glaucae*.

AREÁL

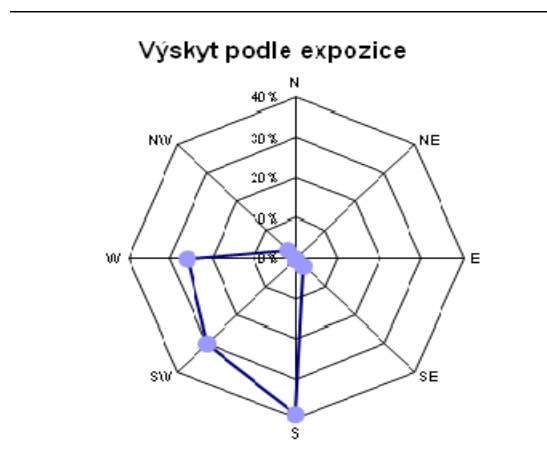
Je velmi nápadně podobný druhu *Helianthemum canum*, submediterránně-mediterránní suboceanický evropsko-západoasijský druh, jehož areál je značně roztrhán. Mimo souvislé rozšíření v jižní Evropě, sahající od Španělska přes Itálii na Balkán, roste v malých areálech ve střední a západní Evropě, na východ ještě na Krymu, v Turecku a v Zakavkazí a v severním Iránu. Nejvíce vysunutými lokalitami k severu jsou ostrovy Öland a Gotland jižního Švédska.

Primárně vzácný druh, vyskytující se pouze na několika lokalitách jižní Moravy (Moravský Krumlov, Pavlovské kopce) a na jediné v Čechách (stráně nad Jizerou u Ml. Boleslavi). Moravské lokality jsou nejsevernější částí kompaktní jihoevropské části areálu, česká lokalita je jedna z mnoha drobných areálů střední Evropy mimo souvislý areál druhu.

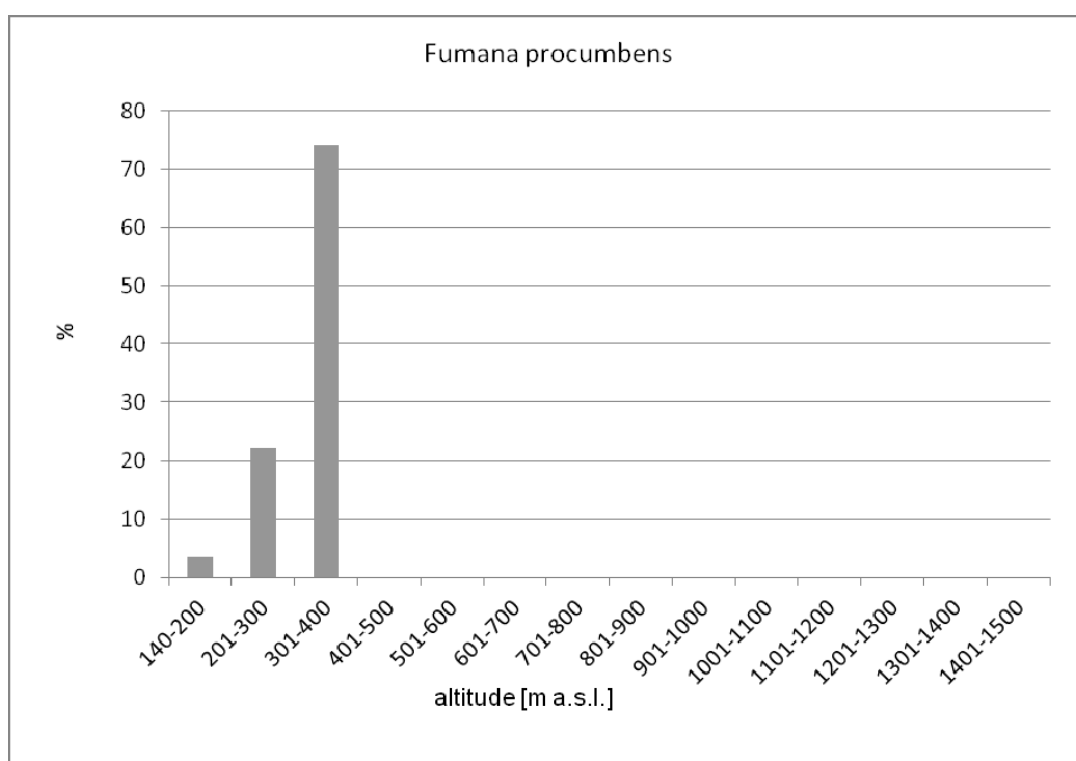
SEZNAM LITERATURY

JANCHEN E., 1920. *Die systematische Gliederung der Gattung Fumana*. Österr. Bot. Z. 70: 1-30

NOVOTNÝ Č., 1970. *Lokality devaterky poléhavé (Fumana procumbens (Dunal) Gren. et Godr.) u Mladé Boleslavi*. Zpr. Čs. Bot. Společ. 5: 42-49

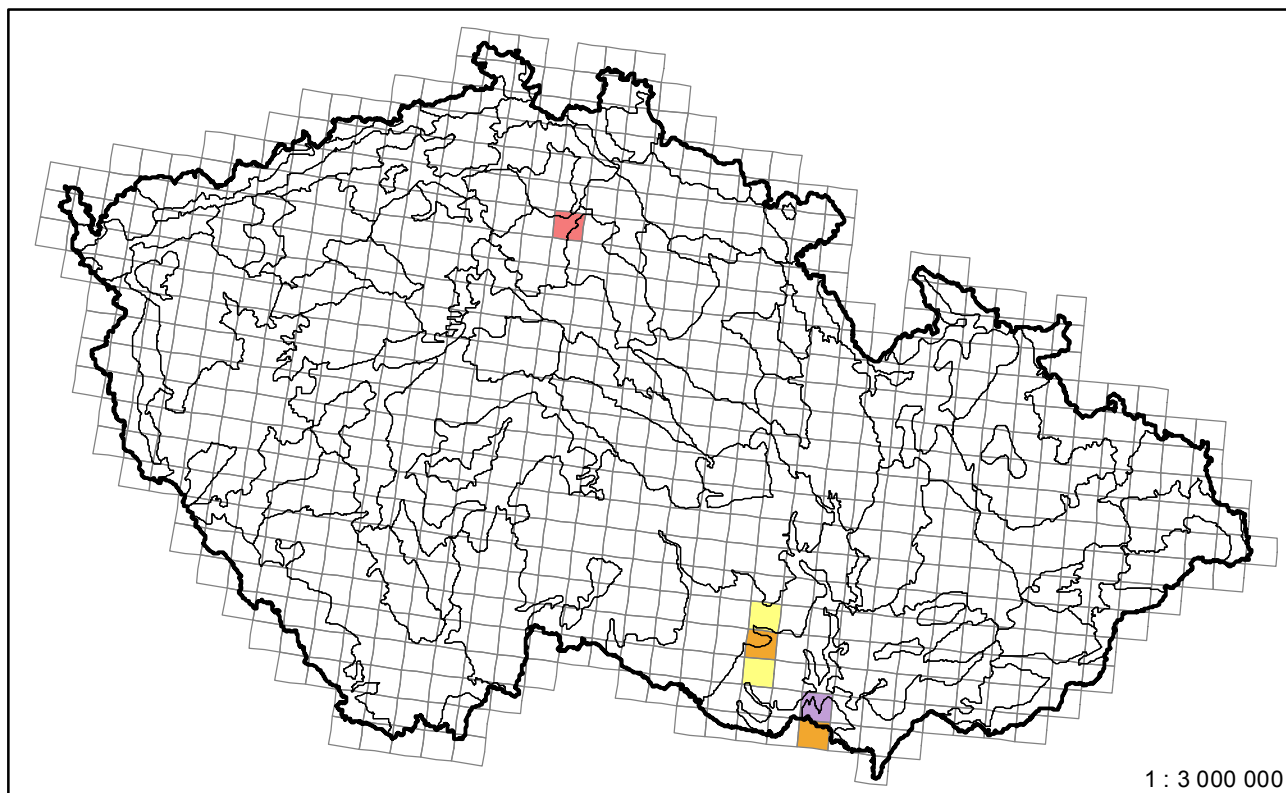

Výskyt podle nadmořských výšek

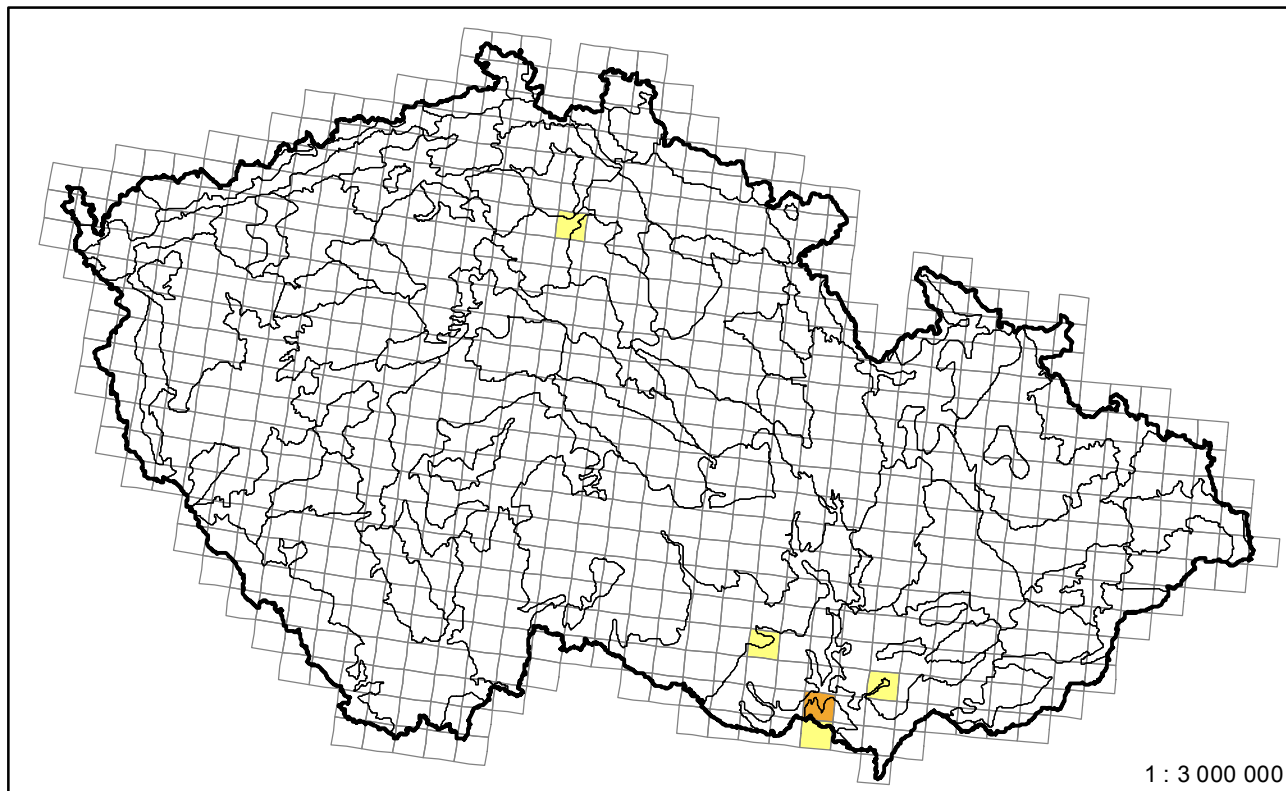

Výskyt do roku 2000

počet lokalit 1 2 5 19

Výskyt po roce 2001

počet lokalit 1 5